

PROGRAM POLITYKI SENIORALNEJ W GMINIE PONIEC NA LATA 2021-2024

**Opracowanie programu:
Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu**

SPIS TREŚCI:

1. WPROWADZENIE.....	3
2. DIAGNOZA SYTUACJI OSÓB STARSZYCH W GMINIE PONIEC.....	7
2.1. Sytuacja demograficzna.....	7
2.2. Potrzeby i oczekiwania oraz problemy seniorów w gminie Poniec.....	10
2.3. Instytucje i organizacje działające na rzecz seniorów.....	11
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	14
3.1 Misja Programu.....	14
3.2. Cel strategiczny Programu.....	14
3.3. Cele operacyjne oraz kierunki działań.....	14
3.3.1. OBSZAR SPOŁECZNY.....	15
3.3.2. OBSZAR ZDROWIE.....	15
3.3.3. BEZPIECZEŃSTWO OSÓB STARSZYCH.....	17
3.3.4. SPORT I REKREACJA.....	18
3.3.5. OBSZAR – EDUKACJA I KULTURA.....	19
3.4. Prognoza zmian.....	20
4. WDROŻENIE I MONITOROWANIE PROGRAMU.....	21
5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	21
6. PODSUMOWANIE.....	22

1. WPROWADZENIE.

Starzenie się społeczeństwa jest zjawiskiem powszechnym, ale w ostatnich kilkudziesięciu latach intensywność tego zjawiska, szczególnie w państwach wyżej rozwiniętych, znacznie wzrosła, co przy jednoczesnym spadku przyrostu naturalnego sprawia, że odsetek ludzi starszych w społeczeństwie szybko rośnie. Jest to skutek wydłużania się trwania życia ludzkiego, postępu z cywilizacyjnego i poprawy jakości życia.

Dłuższe życie jest zjawiskiem pozytywnym, jednak niesie za sobą wiele wyzwań odczuwalnych na poziomie każdego samorządu i każdej lokalnej społeczności. Proces starzenia się społeczeństwa charakteryzuje się kilkoma ważnymi cechami. Jedną z nich jest wysoki odsetek osób starszych prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe. Takie położenie seniora powoduje niekorzystne zjawiska, jak osamotnienie, wykluczenie społeczne, zwłaszcza, gdy osoba starsza ma ograniczone możliwości poruszania się i jest niesamodzielna. Kolejna cecha to feminizacja starzenia się. Rosnący wraz z wiekiem udział kobiet w populacji jest konsekwencją nadumieralności mężczyzn i zróżnicowania parametrów trwania życia.

Postępujący proces starzenia się społeczeństwa wymaga rozwiązywania wielu problemów osób starszych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki społecznej. Konieczne staje się podjęcie skutecznych działań zapewniających osobom starszym odpowiednie miejsce w społeczeństwie, możliwość zaspokajania potrzeb, poprawę jakości życia. Pojawia się potrzeba budowania polityki senioralnej, uwzględniającej potrzeby osób starszych, ułatwiającej dostęp do usług sprzyjających zdrowemu starzeniu się, poprawiających bezpieczeństwo i komfort życia.

Seniorzy stanowią bardzo zróżnicowaną grupę społeczną, dlatego nie można postrzegać ich potrzeb i potencjału w jednym wymiarze. W grupie tej można spotkać osoby aktywne społecznie, fizycznie, samodzielne, utrzymujące satysfakcjonujące relacje z bliskimi i przyjaciółmi, jak i osoby, które potrzebują zachęty do aktywnego udziału w życiu społecznym gminy, które mają potencjał i chęć rozwoju, ale potrzebują rzetelnych informacji i wskazówek. Odrębną grupę stanowią seniorzy niesamodzielni, częściowo lub całkowicie zależni od wsparcia innych osób czy instytucji. Ważne by polityka senioralna uwzględniała potrzeby każdej z tych grup.

Polityka senioralna definiowana jest jako celowe, długofalowe i systemowe oddziaływanie państwa oraz innych podmiotów publicznych i niepublicznych na kształtowanie

warunków prawnych, ekonomicznych oraz społecznych w celu tworzenia osobom starszym korzystnej dla nich sytuacji życiowej¹. Osoba starsza - to osoba, która ukończyła 60 rok życia².

Celem polityki społecznej wobec osób starszych jest podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielny i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa.

Bardzo ważne jest, aby cele polityki społecznej wobec osób starszych realizowane były systemowo i długofalowo poprzez tworzenie korzystnych warunków dla zachowania i poprawy zdrowia, sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej, aktywności, a także kontaktów społecznych.

Światowa Organizacja Zdrowia podkreśla, że miasto, czy gmina przyjazne osobom starszym powinno zachęcać do aktywnej postawy przy wykorzystaniu różnych możliwości osób starszych, uwzględniając przy tym ich stan zdrowia. Oznacza to, że w mieście, czy gminie przyjaznej dla osób starszych, polityki publiczne, usługi i zasady struktury funkcjonowania wspierają i umożliwiają aktywne starzenie się. Jest to możliwe, ponieważ:

- 1) uznaje się wszelkie możliwości i zasoby osób starszych,
- 2) przewiduje i reaguje się w sposób elastyczny na potrzeby i preferencje związane z procesem starzenia się,
- 3) respektuje decyzje i wybory osób starszych dotyczące trybu życia,
- 4) chroni się osoby najbardziej narażone na negatywne czynniki,
- 5) promuje włączenie społeczne seniorów i ich wkład we wszystkie dziedziny życia.

Miasto, czy gmina mogą stać się przyjazne starzeniu się jedynie dzięki zintegrowanym działaniom, uwzględniającym sposób życia osób starszych.

Gmina Poniec podejmuje wiele różnorodnych inicjatyw na rzecz seniorów. Na podstawie podpisanej w 2018 roku umowy na dofinansowanie realizacji projektu pt.: „Nie jesteśmy sami – kompleksowy program wsparcia osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych z gminy Poniec” gmina realizowała i nadal realizuje zadania z niego wynikające. Projekt był dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej 7: Włączenie społeczne, Działanie 7.2. Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 7.2.2. Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe, a okres jego realizacji trwał od 01.09.2018 r. do 30.11.2020 r. Po zakończeniu realizacji projektu gmina

1 Uchwała Nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ, M.P. z 2018 r., poz. 1169).

2 Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1705).

Poniec zapewnia instytucjonalną gotowość do świadczenia usług utworzonych w ramach utrzymania trwałości projektu.

W ramach realizowanego projektu z myślą o osobach, które nie są już aktywne zawodowo, a które chcą aktywnie spędzać czas, rozwijać swoje zainteresowania, pasje czy poszerzać wiedzę, utworzony został Klub Seniora w Poniecu. Nowa placówka jest odpowiedzią gminy Poniec na rosnące potrzeby naszych Seniorów. Głównym celem powstania Klubu było stworzenie seniorom miejsca i warunków do spotkań, w trakcie których będą mogli ciekawie spędzać czas. W ramach działalności Klubu Seniorzy uczestniczą w różnego rodzaju zajęciach, m.in. : spotkaniach ze specjalistami w dziedzinie zdrowia, zajęciach sportowych, takich jak: ćwiczenia na zdrowy kręgosłup, gimnastyka relaksacyjna, zajęcia taneczne, czy gra w bowling.

Realizowany projekt pozwolił też na zwiększenie liczby godzin usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania dla osób niesamodzielnych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zaleconą przez lekarza, czy zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W 2019 roku udało się też wprowadzić specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania dla osób wymagających pomocy innych osób, obejmujące usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, wykonywane przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, takie jak rehabilitanci, czy psycholog.

Od 2019 roku świadczone są również usługi asystenckie w miejscu zamieszkania dla osób niepełnosprawnych. Zadaniem asystenta jest pomoc w osiągnięciu przez osobę niepełnosprawną jak największej samodzielności w zakresie życia codziennego, samoopieki, współpracy z instytucjami i organizacjami społecznymi w celu zapewnienia optymalnych warunków do samodzielnej rehabilitacji.

W ramach realizowanego projektu udało się też utworzyć w gminie Poniec pierwsze mieszkanie wspomagane w formie mieszkania wspieranego w dla pięciu osób. Usługa ta ma charakter pobytu stałego lub okresowego i służy osobom starszym, w szczególności osobom niesamodzielnym i wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych.

Program Polityki Senioralnej w Gminie Poniec na lata 2021-2024 zwany dalej *Programem* jest pierwszym tego typu dokumentem w gminie Poniec, który w sposób kompleksowy ujmuje tematykę seniorów. W rzeczywistości jest on jednak zbiorem działań, które są w gminie już podejmowane lub będą podejmowane w najbliższej przyszłości.

Głównym celem Programu jest zapewnienie warunków do poprawy jakości życia osób starszych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu ze społeczności w gminie. Cele operacyjne wpisane w Program uwzględniają działania dedykowane seniorom aktywnym, ale także tym ze szczególnymi potrzebami. W kierunkach działań znalazły się między innymi następujące obszary: rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych, tworzenie systemu wsparcia i aktywizacji osób starszych, w tym szeroka oferta edukacyjna i kulturalna, promowanie aktywności ruchowej czy bezpieczeństwo osób starszych.

Opracowanie i realizacja Programu jest jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Poniec na lata 2021-2027.

Program Polityki Senioralnej w Gminie Poniec na lata 2021-2024 został opracowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu. Będzie on realizowany przy wsparciu przedstawicieli innych instytucji gminnych, między innymi: Urzędu Miejskiego, Gminnego Centrum Kultury w Poniecu, Ośrodka Sportu i Rekreacji w Poniecu, czy placówek oświatowych z terenu gminy Poniec. Do współpracy będą zapraszane także organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Poniec, w tym działające na rzecz seniorów.

2. DIAGNOZA SYTUACJI OSÓB STARSZYCH W GMINIE PONIEC.

2.1. Sytuacja demograficzna.

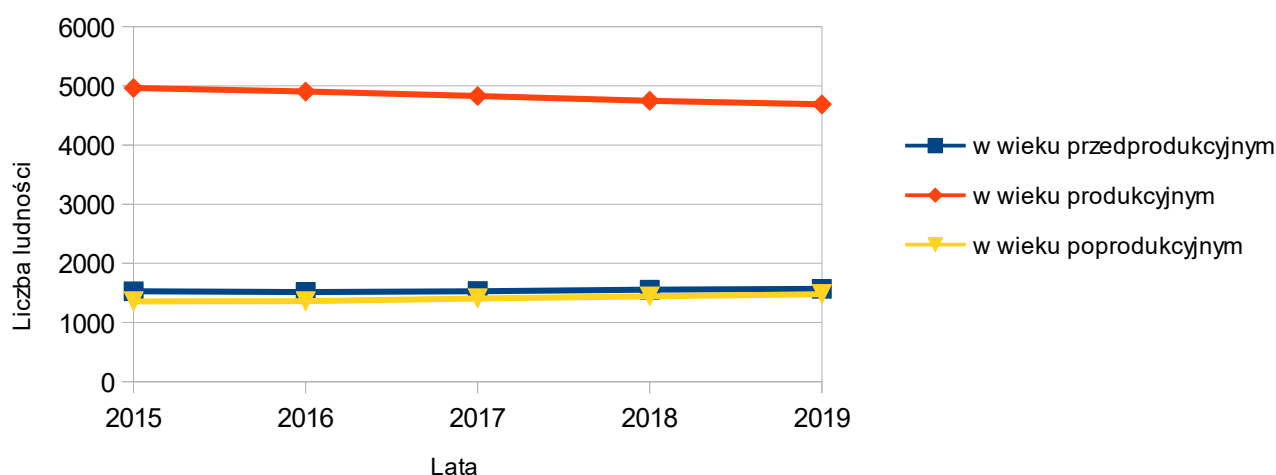
Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2019 roku gminę Poniec zamieszkiwały 7734 osoby (w tym 4879 na wsiach i 2855 w mieście). Najliczniejszą grupę, ale z widoczną tendencją spadkową stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Jednocześnie zauważyć można stopniowy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Sytuację tę obrazuje wykres zamieszczony poniżej.

Tabela 1. Ludność w wieku przedprodukcyjnym*, produkcyjnym i poprodukcyjnym*** w gminie Poniec w latach 2015-2019 r.**

Lata	Liczba mieszkańców gminy Poniec			
	Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
2015	7849	1528	1358	1358
2016	7808	1515	1360	1360
2017	7765	1529	1408	1408
2018	7744	1554	1442	1442
2019	7734	1568	1480	1480

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 1. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Poniec w latach 2015-2019.

* Według metodologii Głównego Urzędu Statystycznego w wieku przedprodukcyjnym znajdują się kobiety i mężczyźni poniżej 18 roku życia.

** Według metodologii GUS w wieku produkcyjnym znajdują się:

- mężczyźni pomiędzy 18. a 64. rokiem życia,

- kobiety pomiędzy 18. a 59. rokiem życia.

*** Według GUS w wieku poprodukcyjnym znajdują się mężczyźni w wieku 65 lat i więcej i kobiety w wieku 60 lat i więcej.

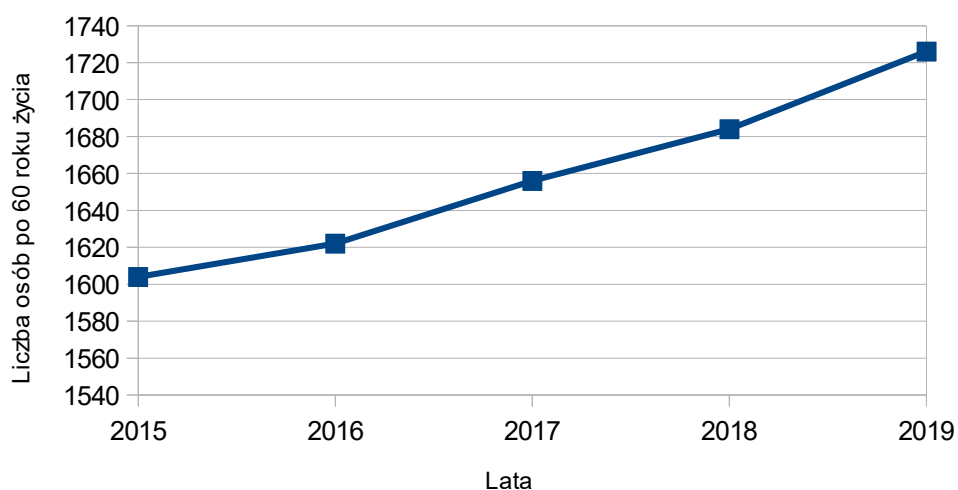
Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się na terenie gminy Poniec systematyczny wzrost liczby osób po 60 roku życia. (wzrost w roku 2019 o 7,6% w porównaniu do roku 2015).

Tabela 2. Liczba osób starszych w wieku powyżej 60 roku życia zamieszkałych na terenie gminy Poniec w latach 2015-2019.

ROK	Liczba osób powyżej 60 roku życia		
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2015	920	684	1604
2016	939	683	1622
2017	947	709	1656
2018	960	724	1684
2019	970	756	1726

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2. Dynamika wzrostu liczby ludności po 60 roku życia zamieszkałych na terenie gminy Poniec w latach 2015-2019.

Kolejnym z zagadnień demograficznych istotnych dla opracowania Programu jest ruch naturalny ludności. Charakterystyka w tym wymiarze dokonana została w oparciu o dane dotyczące: urodzeń, zgonów oraz przyrostu naturalnego (a więc różnicy między liczbą urodzeń żywych a zgonów). Na przełomie ostatnich lat przyrost naturalny w gminie Poniec był dodatni, jednak jak wynika z danych GUS, ma on tendencje spadkową.

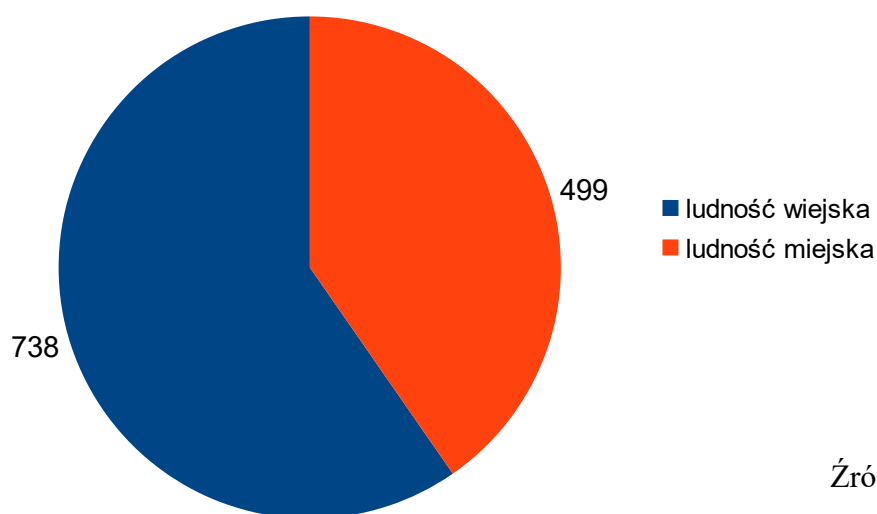
Tabela 3. Przyrost naturalny ludności w gminie Poniec w latach 2016-2019.

Lata	Przyrost naturalny ludności		
	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
2019	80	79	1
2018	87	81	6
2017	103	80	23
2016	98	77	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze ludności gminy Poniec przeważa ludność wiejska (63% - dane GUS z 2019 roku). Tym samym, wśród osób starszych zamieszkałych na terenie gminy Poniec, większość stanowią osoby mieszkające na wsi.

Wykres 3. Liczba osób po 65 roku życia zamieszkałych w gminie Poniec w 2019 roku z podziałem na ludność miejską i wiejską.

Źródło: dane GUS

Podsumowanie:

Struktura demograficzna Gminy Poniec jest odzwierciedleniem ogólnych tendencji, jakie występują zarówno w kraju, jak i w Europie. Widoczny jest proces pogłębienia starzenia się społeczeństwa, który uzasadnia potrzebę budowania polityki senioralnej uwzględniającej potrzeby osób starszych i poprawiających komfort ich życia.

Spora część osób starszych z gminy Poniec, to osoby mieszkające na wsiach. Problemy komunikacyjne oraz brak ośrodków kultury w miejscu ich zamieszkania sprawiają, że osoby

te mają utrudniony dostęp do wszelkiego rodzaju aktywności, wydarzeń kulturalnych. Działania instytucji gminnych powinny skupić się również na przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu tych osób.

2.2. Potrzeby i oczekiwania oraz problemy seniorów w gminie Poniec.

Diagnozę potrzeb i oczekiwań oraz problemów ponieckich seniorów oparto na rozmowach z seniorami oraz na przeprowadzonych badaniach:

- ankiecie przeprowadzonej wśród członków Klubu Seniora w Poniecu,
- ankiecie przeprowadzonej na potrzeby opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Poniec na lata 2021-2027,
- diagnozie wypełnianej przez członków Klubu Seniora w Poniecu.

Zrealizowane badania przybliżyły sytuację osób starszych mieszkających w gminie Poniec. Zebrane informacje stanowiły podstawę do ustalania celów i kierunków działań skierowanych do seniorów w Programie. Program Polityki Senioralnej w gminie Poniec na lata 2021-2024 zawiera działania, które są skierowane na realizację rzeczywistych potrzeb i oczekiwań oraz problemów osób starszych.

Potrzeby seniorów:

- potrzeba kontaktu z ludźmi
- potrzeba rozwijania zainteresowań
- potrzeba zadbania o zdrowie i sprawność fizyczną
- potrzeby opiekuńcze osób starszych.

Oczekiwania seniorów:

- ciekawa oferta kulturalna
- organizowanie wycieczek i wyjazdów
- zapewnienie warunków do aktywności fizycznej
- poprawa bezpieczeństwa.

Problemy seniorów:

- problemy finansowe
- samotność
- brak wsparcia i opieki ze strony rodziny
- bariery architektoniczne
- problemy związane z dojazdem oraz brak ośrodków kultury w miejscu zamieszkania (osoby starsze zamieszkałe na wsiach)
- utrudniony dostęp do usług opiekuńczych
- brak ofert spędzania czasu wolnego.

2.3. Instytucje i organizacje działające na rzecz seniorów.

Jedną z podstawowych instytucji udzielających wsparcia seniorom w gminie Poniec jest Ośrodek Pomocy Społecznej. OPS w Poniecu świadczy na rzecz osób starszych usługi opiekuńcze, które obejmują pomoc w zaspokojeniu potrzeb życiowych, a więc pomoc w codziennych zajęciach, opiekę higieniczną, pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Tabela 4. Usługi opiekuńcze świadczone przez OPS w Poniecu w latach 2017-2019.

Lata	Liczba osób			Koszt
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	
2017	21	4	25	97.283,00zł
2018	17	6	23	82.668,00zł
2019	17	5	22	93.795,00zł

Zródło: dane OPS w Poniecu

Bardzo ważną inicjatywą OPS w Poniecu, była realizacja podpisanego w 2018 r. projektu pt. *„Nie jesteśmy sami – kompleksowy program wsparcia osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych z gminy Poniec.”* Projekt był dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Socjalnego w ramach osi priorytetowej 7: Włączenie społeczne, Działanie 7,2. Usługi

Społeczne i Zdrowotne, Poddziałanie 7.2.2. Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe. Okres jego realizacji trwał od 01.09.2018 r. do 30.11.2020 r. Wpłynął on w znaczący sposób na poprawę jakości życia seniorów, przyczynił się do aktywizacji osób starszych oraz zainicjował bardzo korzystne zmiany.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Projekt pozwolił na zwiększenie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania dla osób niesamodzielnych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację czy zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Z tej formy wsparcia skorzystały 43 osoby z terenu gminy Poniec. Udało się również wprowadzić specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone dla osób wymagających innych osób, obejmujące usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, wykonywane przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Z pomocy w formie usług rehabilitacyjnych skorzystało w 2019 roku 21 osób a z usług psychologicznych 1 osoba.

Mieszkanie wspomagane:

W ramach opisanego wyżej projektu powstało pierwsze w gminie Poniec mieszkanie wspomagane. Mieszkanie to służy osobom starszym, w szczególności osobom niesamodzielnym i wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych. Usługa ma charakter pobytu stałego. Osoby objęte tą formą wsparcia mogą korzystać z pomocy w formie usług opiekuńczych, usług asystenckich lub specjalistycznych usług opiekuńczych, jeżeli zaistnieje taka potrzeba. Ponadto pracownik socjalny z Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu sprawuje nadzór nad tym lokalem, prowadzi treningi wspierające aktywność mieszkańców, monitoruje poziom ich społecznego funkcjonowania i stan zdrowia, a także wspiera ich w rozwiązywaniu problemów.

Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i sprzętu dla aktywnych:

W październiku 2020 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Poniecu została uruchomiona wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego. Usługa wypożyczalni sprzętu skierowana jest do osób mieszkających na terenie gminy Poniec, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub zaświadczenie lekarskie wskazujące na konieczność korzystania z określonego sprzętu oraz dla osób, które nagle utraciły sprawność organizmu i są w okresie diagnostycznym i jeszcze nie

posiadają przeczenia o niepełnosprawności, a u których konieczność z korzystania ze sprzętu potwierdzi specjalista.

W skład wypożyczalni wchodzi następujące sprzęty: wózki inwalidzkie, wózek inwalidzki elektryczny, rowerki rehabilitacyjne, koncentrator tlenu, kule inwalidzkie, laski inwalidzkie, baloniki, materace rehabilitacyjne, rotory elektryczne, masażer do stóp, materace przeciwodleżynowe, łózka rehabilitacyjne, pionizator, laski oraz wałki rehabilitacyjne.

Dodatkowo w ramach projektu w Klubie Seniora w Poniecu uruchomiono wypożyczalnię sprzętu dla aktywnych. Członkowie Klubu Seniora mogą bezpłatnie wypożyczyć sprzęt sportowy, między innymi: orbitreki, rowerki stacjonarne, obciążniki na ręce, berety.

Klub Seniora w Poniecu:

Klub Seniora w Poniecu rozpoczął swoją działalność 01 marca 2019 r. Do końca listopada 2020 roku działał w ramach projektu „Nie jesteśmy sami – kompleksowy program wsparcia osób niesamodzielnymi i niepełnosprawnymi z gminy Poniec”. Od grudnia 2020 pieczę nad działalnością klubu sprawuje Urząd Gminy w Poniecu.

Klub Seniora w Poniecu utworzony został w celu integracji i aktywizacji społecznej oraz zaspokajania potrzeb kulturalnych środowiska osób starszych w gminie Poniec. W klubie powstała bogata oferta różnych zajęć, aktywności i spotkań. Poprzez udział w poszczególnych zajęciach uczestnikom umożliwiono rozwój zainteresowań, pobudzano do twórczego myślenia, rozwijano zdolności, odkrywano talenty, umożliwiono spędzanie wolnego czasu na działaniach, które uczą, sprawiają przyjemność i zadowolenie. Klub czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 13.00. Codzienny pobyt, świadczenia kulturalne i edukacyjne są bezpłatne. Dzięki otrzymanemu dofinansowaniu oraz zaangażowaniu lokalnych stowarzyszeń w 2020 roku zostały zorganizowane imprezy integracyjne, takie jak „Seniorada” oraz „Zakończenie lata”. Podczas tych imprez seniorzy mogli zapoznać się z działalnością Ponieckiego Stowarzyszenia Wędkarskiego „Perkoz” oraz Bractwa Kurkowego w Poniecu.

Na terenie Gminy Poniec działają również Klub Seniora „Złota Jesień” oraz Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, które wykazują aktywność w działaniach na rzecz seniorów.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.

3.1 Misja Programu.

Gmina Poniec miejscem przyjaznym Seniorom.

3.2. Cel strategiczny Programu.

Głównym celem Programu Polityki Senioralnej w Gminie Poniec na lata 2021-2024 jest poprawa jakości życia seniorów, z szczególnym uwzględnieniem zachowania zdrowia i aktywności, by móc prowadzić samodzielne, niezależne i satysfakcjonujące życie.

3.3. Cele operacyjne oraz kierunki działań.

Program określa cele i działania dla następujących obszarów:

- obszar społeczny
- obszar zdrowie
- bezpieczeństwo osób starszych
- obszar sport i rekreacja
- obszar edukacja i kultura.

3.3.1. OBSZAR SPOŁECZNY

Cel operacyjny – Rozwijanie usług społecznych na rzecz seniorów, zapewnienie seniorom uczestnictwa w życiu społecznym, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych.

Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Wykonawcy	Źródła finansowania
1.	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych	- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych - liczba osób, którym odmówiono usług opiekuńczych	OPS w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne
2.	Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy w domach pomocy społecznej	- liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej - liczba osób skierowanych do domu pomocy społecznej - liczba decyzji odmawiających skierowania do domu pomocy społecznej	OPS w Poniecu	Środki własne
3.	Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniu wspomaganym	- liczba mieszkań wspomaganych - liczba wniosków o skierowanie do mieszkania wspomaganego - liczba osób korzystających z mieszkania wspomaganego	OPS w Poniecu UM w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne
4.	Budowanie pozytywnego wizerunku starości poprzez promowanie małżeństw z długoletnim stażem	- liczba małżeństw z długoletnim stażem	UM w Poniecu	Środki własne
5.	Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	- liczba organizacji pozarządowych - liczba osób starszych w organizacjach pozarządowych	Organizacje pozarządowe	Środki własne
6.	Wspieranie i rozwijanie klubów seniora i innych	- liczba osób będących uczestnikami klubów seniora	UM w Poniecu OPS w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne

	organizacji działających na rzecz osób starszych	bądź innych organizacji działających na rzecz osób starszych	GCK w Poniecu OSiR w Poniecu Wolontariat ze Szkoły Podstawowej w Poniecu	
7.	Promocja osób starszych poprzez wprowadzenie stałej rubryki w Wieściach z Gminy Poniec.	- liczba i rodzaj materiałów dedykowanych seniorom w Wieściach z Gminy Poniec	GCK w Poniecu	Środki własne
8.	Powołanie Gminnej Rady Seniorów - zapewnienie przedstawicielstwa w działaniach podejmowanych w gminie w obszarach wymagających opinii osób starszych	- liczba osób powołanych w skład Rady Seniorów - rodzaje działań podejmowanych przez Radę Seniorów	OPS w Poniecu UM w Poniecu	Środki własne
9.	Wdrożenie Programu Poniecka Karta Seniora	- liczba osób, która wzięła udział w Programie	OPS w Poniecu GCK w Poniecu OSiR w Poniecu UM w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne
10.	Organizowanie przestrzeni do kontaktów o charakterze międzypokoleniowym poprzez zaangażowanie wolontariatu młodzieżowego dla osób starszych i organizowanie warsztatów i spotkań seniorów z uczniami Szkoły Podstawowej	- liczba zorganizowanych warsztatów i spotkań - liczba osób biorących udział w spotkaniach	Wolontariat ze Szkoły Podstawowej w Poniecu GCK Poniec	Środki własne

3.3.2. OBSZAR ZDROWIE.

Cel operacyjny- Wspieranie profilaktyki zdrowotnej osób starszych.

Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Wykonawcy	Źródła finansowania
1.	Organizowanie otwartych wykładów	- liczba wykładów z zakresu profilaktyki zdrowotnej	OPS w Poniecu GCK w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne

	z zakresu profilaktyki zdrowotnej	- liczba osób biorących udział w spotkaniach	Służba zdrowia	
2.	Organizowanie darmowych badań profilaktycznych dla seniorów	- liczba darmowych badań profilaktycznych - liczba osób biorących udział w badaniach	OPS w Poniecu GCK w Poniecu Służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne
3.	Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej	- liczba osób objętych opieką pielęgniarki środowiskowej	OPS w Poniecu Służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne
4.	Działalność wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	- liczba osób korzystająca z usługi - ilość wypożyczonego sprzętu	OPS w Poniecu	Środki własne
5.	Zapewnienie usług specjalistycznych, np. rehabilitacja	- liczba osób korzystających z usług specjalistycznych	OPS w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne
6.	Promowanie akcji Pudełko życia	- liczba osób, które otrzymały pudełko życia	UM w Poniecu OPS w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne

3.3.3. BEZPIECZEŃSTWO OSÓB STARSZYCH

Cel operacyjny – Zapewnienie bezpieczeństwa osobom starszym, poszerzanie wiedzy na temat zagrożeń i sposobów ich rozwiązywania.

Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Wykonawcy	Źródła finansowania
1.	Organizowanie otwartych spotkań z przedstawicielami Policji, Straży Pożarnej na temat zagrożeń i sposobów ich rozwiązywania	- liczba zorganizowanych spotkań - liczba uczestników	OPS w Poniecu GCK w Poniecu Policja OSP	Środki własne
2.	Organizowanie szkoleń z zakresu pierwszej pomocy	- liczba zorganizowanych szkoleń - liczba uczestników	OPS w Poniecu GCK w Poniecu OSP	Środki własne
3.	Zwiększenie świadomości seniorów o ich prawach poprzez organizowanie spotkań z prawnikiem	- liczba zorganizowanych spotkań z prawnikiem - liczba osób uczestniczących w spotkaniach	GCK w Poniecu	Środki własne
4.	Zwiększenie świadomości osób starszych na temat przemocy i instytucji, do których można się	- liczba zorganizowanych spotkań	Policja GCK w Poniecu OPS w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne

	zwrócić w razie zagrożenia	- liczba uczestników		
--	----------------------------	----------------------	--	--

3.3.4. SPORT I REKREACJA.

Cel operacyjny – Utrzymanie sprawności fizycznej i ruchowej osób starszych.

Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Wykonawcy	Źródła finansowania
1.	Organizowanie zajęć usprawniających, takich jak: gimnastyka rekreacyjna, gimnastyka na zdrowy kręgosłup, joga, zajęcia taneczne, gry sportowe na świeżym powietrzu (Bule i Molcky), utworzenie sekcji Nordic Walking dla seniorów, organizowanie spotkań pod kierunkiem instruktora dla seniorów pod nazwą „Sprawny Senior Piast Poniec”	- liczba spotkań / zajęć usprawniających - liczba osób uczestniczących w zajęciach / spotkaniach	Klub Seniora w Poniecu OSiR w Poniecu PKS Piast Poniec	Środki własne i zewnętrzne
2.	Rozpowszechnianie informacji na temat oferty dla osób starszych w zakresie aktywności fizycznej	- liczba i rodzaj materiałów promocyjnych	OSiR w Poniecu PKS Piast Poniec Klub Seniora w Poniecu	Środki własne
3.	Wspieranie rozwiązań zwiększających motywację seniorów do aktywności fizycznej i wyboru zachowań prozdrowotnych.	- liczba zorganizowanych spotkań prozdrowotnych zachęcających do aktywności fizycznej	OSiR w Poniecu Klub Seniora w Poniecu PKS Piast Poniec	Środki własne
4.	Aktywizacja seniorów mieszkających na wsiach poprzez zwiększenie dostępności zajęć ruchowych	- ilość zorganizowanych spotkań - liczba uczestników	PKS Piast Poniec OSiR Poniec	Środki własne i zewnętrzne
5.	Działalność wypożyczalni sprzętu dla aktywnych	- ilość wypożyczonego sprzętu - liczba osób korzystających z usługi	Klub Seniora Poniec	Środki własne i zewnętrzne

3.3.5. OBSZAR – EDUKACJA I KULTURA.

Cel operacyjny – Zapewnienie osobom starszym z gminy Poniec dostępu do szerokiej oferty edukacyjnej i kulturalnej.

Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Wykonawcy	Źródła finansowania
1.	Umożliwienie osobom starszym dostępu do szeregu aktywności o charakterze edukacyjnym i kulturalnym, jak między innymi: warsztatów artystycznych i rękodzielniczych, spotkań z ciekawymi ludźmi, kółek zainteresowań	- liczba zorganizowanych spotkań i warsztatów - liczba osób uczestniczących w poszczególnych spotkaniach warsztatach	OPS w Poniecu OSiR e Poniecu UM w Poniecu Klub Seniora w Poniecu Klub Seniora Złota Jesień Wolontariat ze Szkoły Podstawowej w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne
2.	Pomoc w realizacji wycieczek wyjazdowych	- liczba osób biorąca udział w wycieczce - ilość zorganizowanych wyjazdów	GCK w Poniecu UM w Poniecu OPS Poniec Klub Seniora w Poniecu Klub Seniora Złota Jesień Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	Środki własne i zewnętrzne
3.	Rozpowszechnienie informacji na temat oferty kulturalnej	- liczba i rodzaj materiałów promocyjnych	GCK w Poniecu Klub Seniora w Poniecu	
4.	Zwiększenie udziału osób starszych w życiu kulturalnym gminy poprzez zastosowanie zniżki na biletowane imprezy organizowane przez GCK	- ilość osób korzystająca ze zniżki	GCK w Poniecu	Środki własne
5.	Aktywizacja seniorów mieszkających na wsiach poprzez zwiększenie dostępności oferty kulturalnej	- liczba zorganizowanych spotkań - liczba uczestników	GCK w Poniecu Klub Seniora w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne
6.	Stworzenie warunków do prezentowania przez seniorów swojej twórczości - organizowanie wystaw	- liczba zorganizowanych wystaw - liczba uczestników	GCK Poniec Klub Seniora Poniec	Środki własne

Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Wykonawcy	Źródła finansowania
7.	Biblioteka przyjazna seniorom – organizowanie spotkań autorskich, wprowadzenie usług dla seniora, jak Książka na telefon i Czytanie bez barier skierowanych do osób z niepełnosprawnościami	- ilość zorganizowanych spotkań - liczba uczestników	GCK Poniec	Środki własne
8.	Organizowanie różnego rodzaju imprez integracyjnych, w tym: Ponieckich Dni Seniora, Powitania Lata, Mikołajkowego Marszu Nordic Walking, Spotkania Opłatkowego, Spotkania Wielkanocnego	- ilość zorganizowanych imprez - liczba uczestników	OPS Poniec GCK Poniec Klub Seniora w Poniecu Szkoła Podstawowa w Poniecu UM w Poniecu	Środki własne i zewnętrzne
9.	Kreowanie wizerunku nowoczesnego seniora zorientowanego w nowoczesnych technologiach poprzez organizowanie warsztatów z obsługi komputera, smartfonu i internetu.	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba uczestników	Klub Seniora w Poniecu Wolontariat ze Szkoły Podstawowej w Poniecu	Środki własne

3.4. Prognoza zmian.

Wdrożenie Programu Polityki Senioralnej Gminy Poniec na lata 2021-2024 powinno przynieść następujące rezultaty:

- poprawę jakości życia ponieckich seniorów
- zwiększenie współpracy i udziału seniorów w życiu lokalnym
- aktywizację kulturalną, edukacyjną i fizyczną osób starszych
- zwiększenie integracji seniorów w wymiarze zarówno wewnątrz- jaki między-pokoleniowym
- zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych
- zwiększenie listy usług społecznych, z których mogą korzystać seniorzy
- wsparcie w codziennej opiece nad osobami starszymi ze szczególnymi potrzebami.

4. WDROŻENIE I MONITOROWANIE PROGRAMU.

Program Polityki Senioralnej w Gminie Poniec na lata 2021-2024 obejmuje zasięgiem czasowym lata 2021-2024. Zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzenia ewentualnych zmian dostosowawczych, wynikających z sytuacji ekonomicznej i społecznej w otoczeniu jak i w samej gminie. Program będzie realizowany przy wsparciu i zaangażowaniu przedstawicieli instytucji gminnych, organizacji pozarządowych, wolontariuszy.

Koordynatorem realizacji Programu będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu. Kluczowym elementem warunkującym odpowiedni efekt podczas realizacji Programu będzie jego bieżące i cykliczne monitorowanie. Monitoring przeprowadzany będzie raz w roku, a wnioski z niego wynikające, w formie sprawozdania, będą przekazywane władzom gminy i posłużą do ewentualnej korekty Programu. Dla potrzeb monitoringu będą wykorzystane wskaźniki monitorujące wskazane w Programie

Ze względu na czteroletni okres realizacji Programu przyjęto, że monitoring będzie przeprowadzany:

- 1) po pierwszym roku jego realizacji – w pierwszym półroczu 2022 roku,
- 2) po drugim roku jego realizacji – w pierwszym półroczu 2023 roku,
- 3) po trzecim roku jego realizacji – w pierwszym półroczu 2024 roku,
- 4) po czwartym roku jego realizacji – w pierwszym półroczu 2025 roku.

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Zakłada się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy
- dotacje z budżetu państwa
- środki funduszy krajowych

- środki przekazane na realizację projektów
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej
- środki partnerów realizowanych przedsięwzięć.

6. PODSUMOWANIE.

Program Polityki Senioralnej w Gminie Poniec na lata 2021-2024 będzie kluczowym dokumentem strategicznym Gminy Poniec w sferze polityki wobec seniorów. Stanowić on będzie fundament planowania działań w sferze wsparcia osób starszych, które przyczynią się do rozwiązywania problemów społecznych, zaspokojenia najważniejszych potrzeb i oczekiwań, a co za tym idzie poprawy jakości życia seniorów.

Program ma charakter horyzontalny. Łączy różnego typu działania w sferze pomocy społecznej, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia i aktywizacji społecznej, które skierowane są do sprecyzowanego adresata – seniora. Realizacja poszczególnych zadań w różnych obszarach polityki społecznej ma zapewnić osobom starszym możliwość godnego i aktywnego starzenia się. Misją Programu jest stworzenie gminy jeszcze bardziej przyjaznej osobom w wieku starszym.

Zaplanowany w Programie system monitoringu pozwoli na jego modyfikację w trakcie realizacji, w przypadku zdefiniowania takiej potrzeby. Końcowa ewaluacja Programu pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości będą zrealizowane i pomoże odpowiedzieć na pytanie czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.